

Om de nominerte til Kultur- og kirkedepartementets priser for barne- og ungdomsbøker utgitt i 2008

Litteraturprisen

Tor Fretheim
Ingen ild tenner stjernene
Cappelen Damm

Etter at faren er død oppdager Johannes at han har en yngre halvbror, Matz. Det oppstår et vennskap og et sterkt bånd mellom disse to selv om aldersforskjellen er stor. Matz bærer på hemmeligheter, og litt etter litt avdekkes hva han har opplevd i sitt 12-årige liv. Eventyrbrua er enda en gang et viktig sted i Tor Fretheims diktning. En original, medrivende, poetisk og spennende ungdomsbok som gjør sterkt inntrykk.

Sverre Henmo
Natt på Frognerbadet
Gyldendal

Simon stirrer oppover. Det er bare jentene som hopper fra femmeren. Han skulle vært jente. Kunne tillatt seg hva som helst. Så lenge man har pupper og puls, er det alltid noen som er interessert i deg. Da kan du hoppe fra tre meteren med krøllete bein og holde for nesa uten at det gjøre noe. Er du gutt, ville du vært ferdig.

Men Simon har et digert brannsårl og tar ikke av seg på overkroppen når andre enn vennene kan se ham. Derfor deltar han ikke i stupekonkurransene om natten på Frognerbadet. Ellers er han en av gutta. Inntil han blir forelska i Petra. For hvorfor liker ikke de andre gutta henne? Hva er det Simon har misforstått?

Bjørn Sortland
Alle har eit sulten hjerte
Aschehoug

Vi treff Ina rett etter at ho har oppdaga at ho er gravid med Erik. Kva gjer ho no? Det var så mykje ho hadde planar om. Ho er sår, sint og frustrert. Men Erik seier at han skal hjelpe. Han kan køyre henne til venninna, så får ho snakka med henne. Erik og Ina køyrer den lange vegen over fjellet til Oslo. Ina treff venninna si, men er stadig like usikker. Ho og Erik vel å reise tilbake til heimbyen, i lag. Ingen av dei har bestemt seg for kva som er best å gjere, men dei har i alle fall begynt å snakke. Og dei har skjønt at dei har eit val.

"Alle har eit sultent hjerte" er ein sterk roman om å velje, om begjær etter å få mest muleg ut av livet. Boka er tildelt Kritikerprisen for beste barne- og ungdomsbok 2008.

Bildebokprisen

Stian Hole
Garmanns gate
Cappelen Damm

Nominert til Brageprisen 2008

Garmanns sommer er over. "Livet er aldri helt trygt. Bare den som er veldig redd kan være

modig", har pappa sagt til Garmann. Men hvem kan være modig når Roy i fjerde sperrer porten? **Garmanns gate** er den andre boken om Garmann. For **Garmanns sommer** mottok Stian Hole en rekke priser, bl.a. Brageprisen og Bologna Ragazzi Award.

Stein Erik Lunde og Øyvind Torseter **Eg kan ikkje sove no**

Guten i denne vinternattforteljinga får ikkje sove; då er det godt pappa er der og kan svare på alle spørsmål. For søv dei raude fuglane? Et reven maten deira? Og viktigast av alt: Sølv mamma? I denne stjerneklåre og stillfarande biletbokforteljinga møter vi ein trygg far og ein uroleg gut som tar vare på kvarandre i den store vinternatta.

Marcus Midré og Flu Hartberg(ill) **Muren** **Cappelen Damm**

Tvers gjennom Misanthropolis går en enorm mur. Av grunner ingen riktig kjenner, startet byggingsarbeidet i Optimismen. Siden den gang har Misanthropolis vært delt i to, uten at dagens innbyggerne bryr seg det minste om det. Heller ikke Dag, inntil Muren en dag kaster skygge over tomatplantene han dyrker på balkongen sin. Dette er dårlig nytt, for tomater er det eneste Skrotten – Dags maursluker – spiser. Skrotten blir raskt alvorlig syk. Dag blir nødt til å foreta seg noe.

Fagbokprisen

Jon Ewo **Hjertet som ingen kunne brenne. En reise til Jeanne d'Arc** **Omnipax**

Jeanne d'Arc, Frankrikes frihetshelt, har vært beundret, utnyttet og misbrukt på mange vis gjennom historien. Fra hun som trettenåring mente at hun hørte stemmer som påla henne å redde Frankrike fra engelskmennene, til hun ble brent på bålet i Rouen i 1431, nitten år gammel, var livet hennes fylt av ufattelig dramatik. Gjennom 12 kapitler som belyser ulike sider ved Jeanne's liv og tiden hun levde i, legger forfatteren det puslespillet som utgjør dramaet om Jeanne d'Arc. Som i Ewos øvrige biografier veksler fargerike skildringer av en historisk epoke med skjønnlitterære tablåer der vi kommer hovedpersonen tett innpå livet.

Ivo de Figueiredo **Støv. En bok om Henrik Wergeland** **Aschehoug**

Er det mulig å aktualisere Henrik Wergeland for unge mennesker i dag? Kanskje, men det er uansett ikke hensikten med Ivo de Figueiredos bok av året. I stedet vil han invitere unge lesere med seg inn i en eksotisk verden. Det sies at Wergeland er vanskelig å forstå for dagens mennesker. Og det er han. Men hvem har sagt at livet er lett? På den annen side er det ikke utenkelig at den gnisten som glødet i Wergeland, fremdeles ulmer i oss. Lengter vi fortsatt etter frydberusningsøyeblikket, gjenkjenner vi lyden av vingeklang i luften? Aner vi demringsdampen, velluktsskyggen og stråledunet? Hører vi uglesukket og solbasunen? Vi får se.

"Støv" er rikt illustrert med fotografier av Jo Michael og er i utforming lik den prisbelønte Ibsen-boken "Slipp meg" (2006). Boken gis som gave til elever ved studieforberedende utdanningsprogram på 2. trinn i videregående skole, og som klassesett til alle videregående skoler i landet. Boken ble nominert til Brageprisen

Bjørn Ousland

Nordover: med Nansen mot Nordpolen: første Fram-ferd Cappelen Damm

St. Hansaften 1893 smeller det i kanonene på Akershus festning, og skipet Fram seiler ut Oslofjorden. Båten er på vei til Nordpolen, og om bord er Fridtjof Nansen. Bjørn Ousland skildrer forholdene om bord på Fram i løpet av mannskapets tre år i polarisen, og det dramatiske forsøket på å nå selve polpunktet med ski og slede. Boken spenner fra tekst og illustrasjon til tegneseriestriper. Det gjør **Nordover** til en fartsfylt faktabok som garantert vil treffe unge lesere.

Debutantprisen

Elen Fossheim Betanzo

Å skrive kjærlighetsbrev Gyldendal

I Betanzos debutroman møter vi en ung jente med et ambisiøst prosjekt. Hun vil finne ut hva kjærlighet er. Bestevenninna, Karla, er hodestups forelsket i Steinar allerede. Forholdet tar aldri slutt, samme hvor mye de krangler. Det må da være kjærlighet? Men jeg-fortelleren har aldri vært i nærheten av å føle det samme. Et tykt tåketeppe legger seg i hodet hennes hver gang hun prøver å finne ut hva hun egentlig føler for den vakre gutten. Hun er en selverklært novise som prøver å lære seg en ferdighet: Hun vil lære å elske noen.

Å skrive kjærlighetsbrev er en vakker roman skrevet i et særegent språk om hvor redde, usikre og famlende vi er når det kommer til forelskelse. Forfatteren viser en sjelden innsikt i hvor komplisert det kan være å åpne seg for kjærligheten

Silje Elisabeth Fretheim

Tilfeldigvis: Arial Footlights forhistorie Gyldendal

Så mye har vært sagt og skrevet om statsråd Arial Footlight at man kan spørre seg om det kan være nødvendig med en bok som denne. Nødvendig? Neppe, men ville vi vært Arial Footlights forhistorie foruten? Hvor mange statsråder har en forhistorie som inkluderer magiske steiner, tenkende planter, en trehodet drage og en ærlighet som grenser mot det selvdestruktive?

Silje E. Fretheim har med *Tilfeldigvis: Arial Footlights forhistorie* skrevet en svært original fantasyroman du sent vil glemme. Vi følger Arial Footlight fra han entrer verden i en liten landsby i Hertugdømmet Escandzone til han via en på alle måter utrolig reise ender opp som informasjonsminister for Tostine Rogine, dronning av Landet.

Kari Stai
Jakob og Neikob
Det norske Samlaget

Jakob og Neikob er to gode venner som bur i lag, men dei er veldig forskjellige. For mens Jakob seier JA til alt, seier Neikob NEI til alt. Kan ein bu saman når ein er så ulike? Og korleis i all verda skal Jakob få Neikob lurt med på biltur når han alltid seier NEI? *Jakob og Neikob* er ei humoristisk og surrealistisk forteljing om vennskap, uvennskap og utlandet, genialt illustrert av forfatternen sjølv.

Illustrasjonsprisen

Olve Askim for illustrasjonene til
Ruben Eliassen- trilogien Mare:

Mare 1: Circus

Mare -- Historien om en gutt som blir funnet av et sirkus.

En guttunge blir funnet av en snill dame med skjegg. Gutten kan ikke gjøre rede for hva han heter eller hvem han er, og han aner ikke hvordan han svimte av i elveleiet. Esmeralda, den skjeggete damen, jobber på et omreisende sirkus. Hun redder gutten fra drukningsdøden og tar ham med seg. På sirkuset råder småkjeltringen og sirkusdirektøren Caravaggio, og han er ikke like begeistret for en liten, sped gutt som han ikke skjønner hvordan han skal tjene en ekstra slant på. Sirkusdirektøren er nemlig opptatt av to ting: å tjene penger og det å holde de grusomme skatteemonstrene borte. Men så er det likevel noe ved den griske direktøren som gjør at han lar den mørke og mystiske guttungen følge med, selv om han hele tiden truer med å plassere ham på et barnehjem.

Ruben Eliassen

Mare 2: Nøkkelen

Mare og det fantastiske Circus Caravaggio kastes ut i stadig nye eventyr. Hver eneste natt blir Mare hjemsoekt av mareritt. Men han har begynt å venne seg til dragene, skyggen og flukten gjennom den lange korridoren der alle dører er låst. Kanskje var det som Esmeralda hadde sagt: at drømmene kunne fortelle ham noe om ham selv og hvor han kommer fra? I alveskogen får Mare en nøkkel som skal hjelpe ham til å avsløre denne hemmeligheten. Kanskje kan den også låse opp dørene i marerittene hans? Caravaggio lar Mare bli med sirkuset fordi han tror han kan tjene en gullgruve på sin nyeste attraksjon: Drømmefyrste. Mare er nemlig i stand til å mane fram marerittene sine slik at de blir synlige for alle. Men det er ingen grunn til å føle seg trygg. De nådeløse pengeinnkreverne følger fortsatt hakk i hæl, og dessuten har Kirken utlovt en dusør for Mare, uten at han selv

Ruben Eliassen

Mare 3: Apokalypsen

Sirkusdirektøren Caravaggio har utlevert Mare til kirken og mottatt dusøren på ti tusen gullmynter. Dette er nok til å drive sirkuset i mange år framover. Men Caravaggio har en sluplan.

Han vil ha i pose og sekk, selv om han har utlevert Mare akter han fortsatt å tjene penger på Drømmefyrsten. Imidlertid fører grådigheten hans til at sirkuset snart er forfulgt ikke bare av

skattemonstrene, men også av Kirken og de svarte dragene. Mare avslører hemmeligheten bak nøkkelen han har fått av alvene -- og han forstår plutselig hvorfor han har drømt om sølvdragene hver natt etter at han begynte å reise med sirkuset. Og han oppdager en annen viktig ting -- hvem han egentlig er. Denne hemmeligheten er langt større og mer skremmende enn han noen gang kunne ha forestilt seg, og sinnet hans langt mørkere og marerittaktig.

**Thore Hansen for
Linde Hagerups Verdens største gorilla: og andre rim
Cappelen Damm**

KVELDSSTELL

Ta på pysjen
pusse tenna
gå på do
og vaske henda.

Eller

Vaske pysjen
ta på tenna
pusse do
og gå på henda?

**Jill Moursund for
Helene Uri: Mamma morgenheks
Cappelen Damm**

Mamma er en demon om morgenen. Hun hater å stå opp. Resten av dagen er hun både hyggelig og snill, men om morgenen blir livet helt ulevelig for pappa, Mona, Pelle og bulldogen Billy. Billy skal snart på utstilling og det lover ikke bra om mamma er sånn. Noe må gjøres. Pappa finner en avisannonse som kanskje kan være til nytte. En humoristisk historie om familieliv og om traurige morgener.

Oversetterprisen

**Ute Neumann for
Cornelia Funke: Blekkverden-trilogoen
Cappelen Damm**

Blekkhjerte

Blekkhjerte er en eventyrfortelling om Meggie, som er tolv år. Meggie elsker bøker, men faren hennes vil aldri lese høyt for henne. Det er fordi han har makt til å bringe figurer fra bøker til live hvis han leser bøkene høyt. Til gjengjeld forsvinner et menneske inn i fantasiens rike. Dette skjedde Meggies mor ni år tidligere, noe faren har holdt skjult for henne. Når en maktsyk villmann fra en barnefortelling kidnapper ham, må datteren skaffe seg virkelige venner og fantasivenner for å redde ham.

Blekkblod

Endelig kommer fortsettelsen på fortellingen fra Blekkhjerne, boka som for alltid forandret livet til Meggie. I Blekkhjerne ble figurer fra boken "Blekkhjerne" lest til liv i virkelighetens verden. Blekkblod starter med en av de mest tragiske og rørende figurene fra Blekkhjerne; Støvfinger.

Etter å ha lengtet tilbake til Blekkverdenen i mange år, har han endelig funnet noen som kan lese ham tilbake dit. Men denne mannen, som kaller seg Orpheus, står i ledtog med skurken Basta. Slik lykkes det Støvfinger å komme tilbake, men hans trofaste følgesvenn Farid må bli igjen. Farid vet at døden venter på Støvfinger i Blekkverdenen. Så han finner tilbake til Meggie og ber henne om å lese ham også tilbake. Meggie lar seg overtale, men insisterer på å bli med selv. Selv om hun vet at hun dermed går en usikker skjebne i møte.

Blekkdød

«Meggie,» sa Fenoglio lavt, «vi to vet at det ikke er på grunn av mine ballader at faren din er Nøtteskriken. Faren din er akkurat som Den svarte prinsen – han føler med de svake. Denne egenskapen er det ikke jeg som har skrevet i hjertet hans, den har vært der bestandig. Kanskje du har rett. Kanskje denne historien forandrer ham, men han forandrer også denne historien.»

Her er den magiske, overveldende slutten på Blekkverden-trilogien, som stiller alt annet i skyggen. Spiegel Spezial skrev: *... en lysthage av en fortelling, et fargerikt eventyrkaleidoskop, en hyllest til selve boken og høytlesningens undervurderte kunst.*

Thomas Lundbo for oversettelsen av Faïza Guène Kiffe Kiffe i morgen Minuskel forlag

Doria er femten år og bor sammen med moren i en forstad utenfor Paris. Faren har reist tilbake til Marokko for å finne seg en yngre kone. Kompisen Hamoudi pusher dop og siterer Rimbaud, og Doria har ukentlige samtaler med en velmenende, men nedlatende skolepsykolog. Kiffe kiffe i morgen handler om hvordan det er å være tenåring og alltid blakk, om det å være ung muslim i Europa i dag, og ikke minst om at tingene av og til kan forandre seg. Morgendagen er kanskje ikke så forutsigbar likevel?

Faïza Guène (f. 1985) er født og oppvokst utenfor Paris. Foreldrene er algeriske immigranter. Nitten år gammel debuterte hun med romanen *Kiffe kiffe demain*. Boken er hittil oversatt til 25 språk, og i Frankrike har den solgt i mer enn 200 000 eksemplarer. I 2007 ble den engelske oversettelsen nominert til Independent Foreign Fiction Prize. Boken vant den svenske Peter Pan-prisen samme år.

Ragnar Hovland for oversettelsen av Ulrich Hub: Ved arken klokka åtte Mangschou Forlag

Spør man pingviner hvem Gud er, vet de aldri helt hva de skal svare. Antagelig er han stor og svært mektig. Men han er usynlig. Kan man da være sikker på at han virkelig fins? Mens tre pingviner nesten begynner å slåss om dette spørsmålet, begynner det å regne kraftig: syndfloden. Heldigvis har dua gitt dem billetter til Noas Ark. Men det er ett problem: De fikk bare to... **Ved Arken klokka åtte** er en prisbelønt, moderne versjon av Noas Ark: vittig, tankevekkende og kjapp i replikken.

Tegneserieprisen

Martin Ernstsens for Ugler 2 Jippi Forlag

Martin Ernstsens (f 1982) er ute med andre nummer av *Ugler*, og bekrefter at han er en av de mest spennende yngre serieskaperne. Her treffer vi igjen Line fra *Ugler 1*, men hun har blitt noen år eldre. Fortsatt sliter hun med å finne ut av sin egen legning, og trekkes også mellom krav og forventninger fra venner og potensielle kjærester av begge kjønn. Situasjoner og tidsperiode skildres med stor troverdighet og innlevelse, og Martin beviser at han er en av våre mest spennende unge serieskaperne.

Sigbjørn Lilleeng: Nebelgrad Blues 4 – Eksosolo Jippi Folag

Oppfølgeren til Sigbjørn Lilleengs Spøingpris-vinnende Nebelgrad Blues har vært etterlenget. Nå er den endelig her i den 136-siders boka Eksosolo. Samtidig samles de tre første heftene i en egen bok kalt Traktorfuzz. Handlingen dreier seg fortsatt rundt vennegjengen i bandet Grim Obsessions i en liten by et sted på den norske landsbygda. Sigbjørn Lilleeng har siden sist vokst ytterligere både som tegner og forteller, og miljøskildringene sitter bedre enn noen gang.

Tor Ærlig: 90's lovesong Egmont Serieforglaget

Om kjærlighet og sånt på nittitallet. En romantisk komedie for jenter og gutter i alle aldre, enten du selv vokste opp på tidlig nittital, eller om du lurte på hvorfor foreldrene dine ble som de ble. Joril og Knut vil, på hver sin kant, bort og vekk - Joril fra det lille drittstedet der alle kjenner alle, Knut fra herskesyke Lise. Brent barn osv. - uansett bestemmer begge seg for en lang pause fra hele parringsleken. Singelliv. Sølibat. Studier. Kall det hva du vil. Og begge er nær ved å lykkes. Ja, hadde det ikke vært for at den fordrukne psykologidosen og tivolientertaineren, Valemon Wolfmann, hvem vet hva som aldri ville skjedd?

90'S LOVE SONG er en hyllest til kjærligheten, en forviklingshistorie på høyt gir og et flashback i fire farger til de tidlige nittiåra. Både muren og Sovjetsamveldet har falt, og hockeysveisen synger på siste verset. Og svaksynt av kjærlighet kan man i verste fall tenke at det er klokt å sette barn til verden. Farlig når man befinner seg et knips fra en fargeløs virkelighet. Tor Ærlig - alias Tor Erling Naas - er født lenge før tidlig nittital, og har gjort seg godt bemerket med sine tegneserier gjennom mange år. Han er en allsidig tegner og manusforfatter som bor på den ytterste nøgne ø med sin vakre kone og to likeså vakre sønner (begge født på nittitallet).